

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 4. De secundo Actu charitatis erga Deum, qui est contritio perfecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

in cœlis sine cessatione die noctuq; Deum unâ voce laudantium. Item quotiescunq; fit mentio de resipiscentiâ & pœnitentiâ magni alicujus peccatoris; vel de conversione alicujus Regni, provinciæ, civitatis, aut Familiæ ad Fidem catholicam. Aut cum videmus vel audimus, quod in ordine aliquo Religioso vel Monasterio bona observetur disciplina, & ibidem reperiantur homines Evangelicæ perfectionis avidi & studiosi. Aut cum in celebritate alicujus diei festivi cernimus magnam pœnitentium multitudinem &c. verbo: Quotiescunq; intelligimus fieri aliquid, aut factum esse, quod ad Dei honorem, cultum, laudem & gloriam aliquo modo pertinet, tunc nobis ansa & occasio opportuna offertur, hanc actum *gaudii* de Bonis Dei exercendi.

§. 4.

*De secundo Actu charitatis erga Deum,
qui est contritio perfecta.*

256. **S**ecundus charitatis Actus ex amore Dei profluens est *Tristitia & dolor de peccatis* eorumq; *odium & detestatio*, quatenus adversantur Deo summè dilecto; & Bonum illius extrinsecum, videlicet, cultum, honorem, laudem & amorem impediunt, vel tollunt. Nam pertinet ad eandem virtutem, amare Bonum, & odisse ac detestari malum ipsi oppositum. Neq; potest quis malum averfari, nisi præcesserit in eo amor & prosecutio Boni oppositi: quia

quia objectum voluntatis est Bonitas per intellectum cognita & repræsentata. Cum vero non solum peccata nostra propria, sed etiam aliena adversentur Deo summo Bono: hinc notanda est distinctio, quam afferunt Theologi, inter *dolorem* seu *Tristitiam*, *contritionem*, & *odium* sive *detestationem*, quæ ab eodem Habitu charitatis procedunt. Nam *contritio* propriè dicta, quia involvit peccati proprii retractationem, non potest de peccatis alienis concipi; sed tantum de propriis: neq; enim voluntas retractare potest, quod ipsa non tractavit & commisit. *Dolor* vero & *Tristitia* quamvis possint etiam de alienis peccatis elici ab hominibus viatoribus; non tamen cadere possunt in Beatos & comprehensores; de quibus *Apoc. 21.* dicitur, quod *absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum; neq; dolor erit ultra.* Deniq; *odium*, *aversio*, & *detestatio* possunt non solum de propriis & alienis peccatis concipi; verum etiam Beatissimis Spiritibus in cælo conveniunt, & ab iis sæpè eliciuntur sinè ullâ tristitiâ & dolore; quamvis in nobis viatoribus detestationem peccati semper comitetur dolor aliquis de eodem. Propter quod Concilium Tridentinum *sess. 14. de Sacramento Pœnitent. c. 14.* *Contritionem* definit, quod sit *animi dolor ac detestatio de peccato.* Sive ergo de peccatis propriis conteramur; sive aliena detestemur, & de iis doleamus; actum charitatis erga Deum elicimus; si ea cordis contritio & detestatio procedat ex hoc motivo & ratione formali, quod

peccata

peccata adversentur Deo summo Bono, ac super omnia diligendo.

Porro si contritio vel detestatio peccatorum fuerit intensa valde, & efficax; non sinit interius tantum; sed foras etiam prorumpit, & hominem impellit ad indaganda media, quibus tum propria tum aliena peccata aboleantur, non solum quoad reatum culpæ, sed etiam quoad reatum pœnæ; ita ut malitiam inveni Deo nec vestigium amplius supersit. Ex quo deinde oritur *Spiritus Pœnitentie*, qui Bonum & honorem Deo per peccata ablatum compensare & deinceps illasum conservare satagit: Item *zelus gloriæ Divinæ*, & *salutis animarum*, qui in aliis hominibus per admonitiones, correctiones, conciones, aliasq; vias & modos peccata commissa destruere, & posthac futura impedire omnibus viribus laborat; nè scilicet Honor & Bonum Dei diminutionem ullatenus patiat. *Idem lib. 12. c. 10.*

Sunt autem plures occasiones eliciendi hunc Actum charitatis. *Prima* est, cum Sacramentum pœnitentiæ volumus suscipere. Quamvis enim Doctores communiter sentiant, Attritionem supernaturalem ex metu gehennæ vel turpitudine peccati conceptam sufficere in Sacramento ad remissionem peccatorum. Id tamen secluso omni charitatis actu non est omnino certum. Nam Pallavicinus, qui Historiam Concilii Tridentini fidelissime scripsit, *ibidem lib. 12. c. 10.* refert, quod, cum Decreto capituli 4. Sess. 14. de contritione fuisset ex aliquorum

rum Patrum sententia in favorem attritionis additum, eam *sufficere ad Sacramenti huius constitutionem*; Sacrosanctum postea Concilium propter rationes & argumenta Reverendissimi Episcopi Tudetani, Joannis Aemiliani, prædicta verba iterum ex decreto sustulerit, & loco eorum posuerit, quæ nunc in citato capite habentur, videlicet quod attritio sit Donum Dei & Spiritus Sancti, nondum inhabitantis, sed tantum moventis impulsus; quod peccatorem ad *Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponat* &c. Noluit ergo Concilium definire *attritionem sufficere ad Sacramenti huius constitutionem*, aut esse partem illius constitutivam; alioquin ea verba ex decreto non sustulisset. Cum autem dolor sit pars constitutiva Sacramenti Pœnitentiæ; non est ad huc certum ex mente Concilii, quod sub dolore hoc comprehendatur attritio, utpotè quæ tantum est dispositio ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam: dolor autem ille, qui est pars constitutiva Sacramenti, non tantum *disponit*, sed verè causat cum aliis compartibus gratiam & justificationem. Unde non solum melius & utilius, sed etiam tutius facit pœnitens, si contritionem charitate perfectam sive dolorem & detestationem peccatorum ex motivo charitatis semper eliciat in Sacramenti Pœnitentiæ susceptione.

Secunda occasio est, cum vesperi ante somnum instituitur & peragitur Examen conscientie quotidianum; inter cuius puncta primum

num locum tenet dolor de peccatis. Quod enim hic dolor debeat esse *contritio perfecta* & *actus charitatis*, patet inde, quia præscribitur in remedium ad peccata per decursum diei commissa abolenda, & consequenter ad nos Deo reconciliandos, si fortè illum graviter in aliquo offendissemus. Atqui hunc reconciliationis effectum non præstat attritio extra Sacramentum Pœnitentiæ; uti expresse docet Concilium Tridentinum *sess. 14. c. 4.* Ergo requiritur contritio charitate perfecta.

Tertia occasio est, quando volumus occedere ad tremendum Missæ Sacrificium peragendum, vel ad quodcunq; aliud Sacramentum administrandum, puta, ad dispensandam populo Eucharistiam, vel ad confessiones pœnitentium excipiendas &c. Nam licet nullius tunc peccati mortalis nobis conscius simus: quia tamen propterea non etiam coram Deo iustificati sumus *1. Corin. 4.* Sed verè nescimus, utrum odio vel amore digni simus. *Eccle. 9.* Procul dubio laudabiliter & tutissimè agit, qui nunquam sine actu perfectæ contritionis prævio ad sacra mysteria tractanda præsumit accedere; ut dispensator fidelis & prudens inveniatur.

Quarta occasio est, quando sub divino officio occurrunt verba & sententiæ ad dolorem de peccatis nostris concipiendum accommodatæ, cujusmodi sunt verba illa *Psalm. 50. Tibi soli peccavi, & malum coram te feci.* Item Orationis Dominicæ; *Dimitte nobis debita nostra.* Et illa

Nn

illa

illa confessionis generalis : *peccavi nimis cogitatione, verbo, & opere &c.*

Quinta occasio tunc nobis se offert, quando videmus & audimus, peccatum aliquod perpetrari, aut perpetratum esse ab aliis, puta, si audiamus quempiam absentibus detrahentem; aut turpiloquia, blasphemias, convitia &c. proferentem. Tunc enim deberemus non solum peccatum illud detestari tanquam malum Deo summo Bono maximè contrarium; verum etiam omni modo possibili & conveniente conari, ut per fraternam correctionem, instructionem & admonitionem illud in proximo nostro iterum destruamus, & funditus aboleamus.

§. 5.

De tertio actu charitatis erga Deum, qui est gloriæ & Honoris Divini desiderium.

257. **C**onsistit hic tertius charitatis actus in eo, ut ex animo desideremus & exoptemus Dei summi Boni honorem, gloriam, & laudem; ut videlicet omnes homines ipsum agnoscant, adorent, glorificent, laudent, ament, & sanctissimam ejus voluntatem semper adimpleant, ac dignè ipsi famulentur; quia in se infinite bonus & perfectus est, ideoq; dignissimus accipere honorem & gloriam *Apoc. 5.* Qui Actus si valdè intensus sit & efficax, dicitur *zelus gloriæ Divinæ*; & datâ occasione prorumpit in opus